

การวิเคราะห์องค์ประกอบและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย
A FACTOR ANALYSIS AND DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT
QUALITY OF PRESCHOOL TEACHER

Corresponding author¹,
chatchai.pv@gmail.com¹

นิติธร ปิลวาสน¹ และ สิริมา ปิณโณนันทพงษ์²
Nititorn Pinlawat¹ and Sirima Pinyoanantapong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูปฐมวัยที่ทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จำนวน 240 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 คน เพื่อให้ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม SECRES เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบประเมินการรับรู้การปฏิบัติเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย และหลักสูตรฝึกอบรม SECRES

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และการมีบุคลิกลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข โมเดลคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละด้านมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน และสามารถวัดองค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยได้ 2) ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมได้หลักสูตรฝึกอบรม SECRES ประกอบด้วยขั้นตอนการฝึกอบรม 6 ขั้น ได้แก่ ขั้นการกระตุ้นการเรียนรู้ ขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ ขั้นสร้างสรรคิ์ขึ้นงาน ขั้นสะท้อนคิดไตร่ตรอง ขั้นประเมินผล และขั้นสรุปบททวน และ 3) ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม SECRES สามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย, การวิเคราะห์องค์ประกอบ, ครูปฐมวัย

ABSTRACT

The purpose of this research is to analyze factors and develop the quality of learning management among preschool children. The sample used in the study was first year and second year Kindergarten teachers. The sample of two hundred and forty teachers, random sampling studied the factors while the sample of twenty teachers with the lowest evaluation scores participated a SECRES

¹ นิสิตระดับคุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

training course. The research instruments were a questionnaire to evaluate the perception of practice about the learning management quality of preschool teachers and the SECRES training course.

The research results were concluded as follows. 1) Regarding the quality of learning management of preschool teachers, there were four factors: experience plans for preschool children; arrangement of atmosphere and environment to facilitate learning; plans to build relationships with parents and the community; and personalities to promote learning with happiness. 2) A SECRES training course was required. The course was comprised six training steps: Stimulation; Experience; Co construction; Reflection; Evaluation; and Summary.. 3) According to the results of the quality development of the learning management of the preschool teachers through the SECRES training course, the scores after experiment were higher than those of before the experiment with statistical significance at the level of .01

Keywords : Learning Management Quality of Preschool Teacher, Factor Analysis, preschool teacher

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูในการที่จัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ในระดับต่างๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ถึงแม้ว่าสถานศึกษาจะมีหลักสูตรที่ดี มีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่จะหาประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ ถ้าขาดครูที่มีคุณภาพ และครูไม่สามารถนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ดังที่ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2550, น. 13-14) ได้กล่าวถึงคุณภาพของครูปฐมวัยว่า หัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาปฐมวัยว่า ครูปฐมวัยควรพัฒนาให้มีความรู้ และระดับการเตรียมที่เฉพาะเจาะจงในด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยหรือมีความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก มีการตื่นตัวและติดตามวิทยากรความรู้ในปัจจุบัน และครูควรได้รับการฝึกฝนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง เพื่อนำหลักการและทฤษฎีไปใช้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งอัตราส่วนระหว่างครูกับเด็กควรมีความเหมาะสม เพื่อให้ครูสามารถจัดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึงเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับมอริสัน (Morrison, 2011, p. 4) ที่กล่าวว่า ครูปฐมวัยต้องมีทั้งคุณลักษณะความเป็นครูและมีคุณภาพทั้งทางด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นในการสอน และสามารถสร้างหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมกับเด็กในแต่ละประเภท อีกทั้งยังต้องมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและครอบครัวของเด็กด้วย ดังนั้นคุณภาพของครูปฐมวัยจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาโดยรวมเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาในระดับต่างๆ ได้

จากการศึกษาคุณภาพของครูปฐมวัย พบว่า มีหลายหน่วยงานในระดับนโยบายทั้งในและต่างประเทศได้กำหนดมาตรฐานและคุณภาพครูปฐมวัย ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งทางด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งการปฏิบัติตนอันเป็นแบบอย่างที่ดีของความเป็นครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพครู วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา วิชาชีพผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุม ต้องได้รับใบประกอบวิชาชีพ ต้องประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546

มาตรา 49 กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ มาตรฐานการปฏิบัติตน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547, น. 1-6) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554, น. 10 - 16) ได้กำหนดตัวบ่งชี้ซึ่งที่แสดงถึงคุณภาพของครูปฐมวัย ตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยกำหนดให้ครูหรือพี่เลี้ยงเด็กส่งเสริมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก และได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาให้ครูปฐมวัยมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ และพัฒนาการเด็กตามวัยอย่างเหมาะสมตามบริบทของท้องถิ่น จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้เด็กมีโอกาสในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและร่างกายของเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่ตอบสนองความต้องการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นและสอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรม จัดสภาพแวดล้อมที่ป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก มีการวางแผนและจัดระบบการประเมินพัฒนาการเด็กที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ติดตาม บันทึก และประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย นำผลการประเมินพัฒนาการเด็กทุกด้านไปใช้เพื่อการพัฒนาเด็กและพัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนนำผลการประเมินไปพัฒนาเด็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 3) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยในส่วนที่เป็นมาตรฐานการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 5 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยกำหนดมาตรฐานให้ครูเข้าใจปรัชญา หลักการ และธรรมชาติของการจัดการศึกษาปฐมวัย และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูบริหารจัดการชั้นเรียนที่สร้างวินัยเชิงบวก ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ครูใช้เครื่องมือการวัดประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างหลากหลาย และสรุปรายงานผลพัฒนาการของเด็กต่อผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ครูวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลการวิจัยในการปรับการจัดประสบการณ์ ครูจัดสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก และผู้ปกครอง ครูมีวุฒิและความรู้ความสามารถในด้านการศึกษาปฐมวัย และครูจัดทำสารนิทัศน์และนำมาไตร่ตรองเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็ก และหน่วยงานในต่างประเทศ ได้แก่ สมาคมการศึกษาแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children) ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูปฐมวัยที่แสดงถึงคุณลักษณะด้านความสามารถและความเป็นครูไว้ 6 มาตรฐานด้วยกันได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูจะต้องมีความเข้าใจลักษณะเฉพาะของความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล สามารถใช้ปฏิสัมพันธ์อย่างหลากหลายในการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก สามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ ยอมรับนับถือ สนับสนุนช่วยเหลือ และจัดกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของเด็กแต่ละคน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชน โดยมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับค่านิยมและลักษณะเฉพาะของชุมชน และครอบครัวของเด็ก ใช้ความรู้ความเข้าใจในการสร้างสัมพันธ์ภาพเพื่อให้เกิดการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างพลังให้แก่ครอบครัวของเด็ก และเปิดโอกาสให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การสังเกต บันทึกและประเมินพัฒนาการเพื่อส่งเสริมเด็กและครอบครัวของเด็ก โดยครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมาย และใช้ผลการประเมินให้เกิดประโยชน์ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการสังเกตและการบันทึกที่เป็นระบบ และสามารถใช่วิธีการประเมินที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งให้โอกาสครอบครัวหรือบุคคลอื่นมีส่วนร่วมใน

การประเมินพัฒนาการเด็ก การพัฒนาวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารกับเด็กและครอบครัว โดยมีความเข้าใจและใช้สัมพันธภาพเชิงบวกและส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับเด็กและครอบครัวของเด็ก มีความเข้าใจและพัฒนาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นยุทธวิธีในการสอน และใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับเด็กและครอบครัวของเด็กและใช้วิธีการเชิงบวกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล การใช้ความรู้ในเรื่องเนื้อหาเพื่อสร้างหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับเด็ก โดยมีความเข้าใจและรู้ความสำคัญของหลักสูตรพัฒนาการและลำดับเนื้อหาของหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย สามารถใช้ความรู้และทรัพยากรต่างๆ ในการออกแบบ สนับสนุน และการประเมินอย่างมีความหมาย สร้างหลักสูตรที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างครอบคลุม การเป็นครูมืออาชีพ การพัฒนาตนเองให้เป็นครูปฐมวัยมืออาชีพ ใช้หลักคุณธรรมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็ก และการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาและนโยบายของหน่วยงาน (Morrison, 2011, p. 5-15)

การพัฒนาครูปฐมวัยให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีหลากหลายวิธีการ เช่น การนิเทศการศึกษา การให้ศึกษาคู่มือเอกสาร การเยี่ยมชั้นเรียน การสอนแนะ หรือ Coaching เพื่อให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำผลการศึกษาไปสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามคุณภาพ จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2) การจัดทำแผนการจัดการปฏิบัติการสำหรับเด็กปฐมวัย 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 5) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย 6) ด้านการมีคุณลักษณะและบุคลิกภาพของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข และ 7) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน เนื่องจากการฝึกอบรม การใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับทฤษฎีและหลักการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาบุคคล รูปแบบการฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ บัคเลย์และคาเพิล (Buckley & Caple, 1995, p. 13) กล่าวว่า การวางแผนและการพัฒนาบุคคล ทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะสามารถทำได้อย่างเป็นระบบด้วยวิธีการสร้างประสบการณ์การรับรู้ให้กับบุคคลนั้น ซึ่งช่วยให้บุคคลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจากการศึกษาผลงานวิจัยของเยววมาลัย วิเศษ (2548, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาของครูปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดคณะนักบวชในเขตอัครสังฆมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยส่วนใหญ่มีความต้องการเลือกรูปแบบและวิธีการพัฒนาตนเองมากที่สุดคือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการนำแนวคิดการเรียนรู้แบบปฏิบัติการมาใช้ในการฝึกอบรม

แต่จากการศึกษาทางวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย พบว่า มีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยมีน้อยมาก และส่วนใหญ่จะเป็นการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย และไม่พบว่ามีการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมมาตรฐานคุณภาพครูปฐมวัยทุกด้าน จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธี ทั้งการให้ความรู้โดยการศึกษาเอกสาร คู่มือการนิเทศ การประชุม การเยี่ยมชั้นเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud) ที่มีแนวคิดว่าการรับรู้จากจิตสำนึกด้านบวก จะถูกบันทึกข้อมูลลงไปในจิตใต้สำนึกกลายเป็นแรงเสริมในการเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner) ที่มีแนวคิดว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากผลกรรมที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้น และพฤติกรรมของคนเราจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยสาเหตุจากการได้รับการเสริมแรง ทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์

(Maslow) ที่มีแนวคิดที่ว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น เมื่อความต้องการของมนุษย์ได้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอในขั้นหนึ่งแล้ว มนุษย์ก็จะพัฒนาความต้องการในลำดับขั้นที่สูงขึ้นต่อไป ความต้องการของผู้ใหญ่ส่วนใหญ่จะอยู่ในขั้นความต้องการในการได้รับการยอมรับการสร้างภาพลักษณ์ให้กับตนเองและความรู้สึกที่ตนเองประสบความสำเร็จทั้งในหน้าที่การงานและครอบครัว ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) ที่มีแนวความคิดว่าการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ บุคคลจะเรียนรู้ได้ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมและรับรู้เอาประสบการณ์ใหม่ๆเข้ามาด้วยกระบวนการซึมซับ (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางสมอง (Accommodation) เพื่อให้เกิดการหลอมรวมระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ ทำให้เกิดความสมดุลทางความคิด (Equilibrium) แนวคิดหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ที่มีแนวความคิดว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรงของตนเองตามธรรมชาติ หรือการกำหนดสถานการณ์ขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งการสังเกตประสบการณ์ของบุคคลอื่น การเรียนรู้ดังกล่าวเกิดขึ้นโดยอาศัยกระบวนการคิดทบทวนต่อประสบการณ์นั้นๆ นำไปสู่การทดลองปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของมนุษย์ว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ดังนั้นสิ่งที่ตามมาคือการพยายามค้นหาวิธีการที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆ มีผลให้ผู้เรียนมีความแตกต่างไปจากผู้เรียนแบบดั้งเดิมที่มุ่งถ่ายทอดความรู้เป็นหลัก กล่าวคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เป็นผู้ริเริ่มและเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง และการเรียนรู้มีผลกระทบต่อผู้เรียนในทุกๆด้าน ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ที่มีแนวความคิดว่า การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้ความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมาในโลก ก็หมายถึงการสร้างความรู้ขึ้นในตนเอง ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้จะมีความหมายต่อผู้เรียน ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวความคิดว่า การที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดการค้นพบสร้างเป็นความคิดรวบยอดได้ในที่สุด โดยบุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมซึ่งจะช่วยให้การสะสมข้อมูลและประมวลผลข้อมูลข่าวสารจนเกิดเป็นความรู้ใหม่ได้ และทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning Theory) ที่มีแนวความคิดว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีลักษณะแตกต่างไปจากการเรียนรู้ของบุคคลในวัยอื่น คือการจัดการเรียนรู้สำหรับบุคคลในวัยนี้ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ 5 ประการ ได้แก่ 1) ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests) 2) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่ (Life Situations) 3) การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) 4) ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self-Directing) และ 5) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นนำมาสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรม SECRES เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ (S-Stimulation) เป็นการกระตุ้นให้ครูปฐมวัยสนใจ อยากร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมด้วยการจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ผ่อนคลายการละลายพฤติกรรมของครูปฐมวัย และให้การเสริมแรงกับผู้เข้าอบรมโดยกิจกรรมในขั้นนี้จะสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และตอบสนองการรับรู้เชิงบวกให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ (E-Experience) เป็นขั้นตอนที่ครูปฐมวัยได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้จากการให้ความรู้และข้อมูลต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อจะได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงาน (C-Co-Construction) เป็นขั้นตอนที่ครูปฐมวัยได้เรียนรู้จากการสร้างสรรค์ชิ้นงานตามความคิดของตนเองโดยสะท้อนถึงประสบการณ์ที่ได้รับในขั้นที่ 2 ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนคิด/ไตร่ตรอง (R-Reflection) เป็นขั้นตอนของการสะท้อนการเรียนรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและการปฏิบัติเพื่อให้ครูปฐมวัยได้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่ได้เรียนรู้และนำไปสู่การ

ประยุกต์ใช้และปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครู ชั้นที่ 5 ชั้นประเมินผล (E-Evaluation) เป็นขั้นตอนของการประเมินผล การฝึกอบรม ซึ่งจะให้ออกการครูปฐมวัยเป็นผู้ประเมินตนเอง และให้เพื่อนร่วมกันประเมินเพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการ ประเมินไปพัฒนางานในครั้งต่อไป และชั้นที่ 6 ชั้นสรุปบทวน (S-Summarize) เป็นขั้นของการประมวลความคิดรวบ ยอดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยออกแบบการนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อจะได้นำผลงานไป จัดนิทรรศการเพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อีกครั้ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ปฐมวัยโดยวิเคราะห์เชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อยืนยันว่ามีคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ องค์ประกอบ อะไรบ้าง จากนั้นนำองค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงยืนยันมาทำการจัดทำ หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย และศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้าง ขึ้นว่าสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยได้มากน้อยเพียงไร โดยผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อครูปฐมวัย จะเป็นลักษณะของคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานครูปฐมวัยที่ตอบสนองต่อ มาตรฐานวิชาชีพครู และมาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัดระดับต่างๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของครูปฐมวัยมีความจำเป็นอย่างไรต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้บรรลุตามมาตรฐานและจุดหมายของหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาองค์ประกอบของคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย และ พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยัน
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม SECREs สำหรับพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยโดยรวมและรายองค์ประกอบ ระหว่างก่อนการ ทดลองและหลังการทดลอง ที่เข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตร SECREs

สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการจัดทำหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย องค์ประกอบด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย องค์ประกอบด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน องค์ประกอบด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย องค์ประกอบด้านการมีคุณลักษณะและบุคลิกของครู ปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และองค์ประกอบด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน
2. หลักสูตรฝึกอบรม SECREs มีความเหมาะสมและสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของ ครูปฐมวัยได้
3. คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ภายหลังได้รับการฝึกอบรมหลักสูตร SECREs สูงกว่าก่อนการ ฝึกอบรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นครูปฐมวัยที่ทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2558 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เขต 2 เขต 3 และเขต 4 จำนวน 1,065 คน

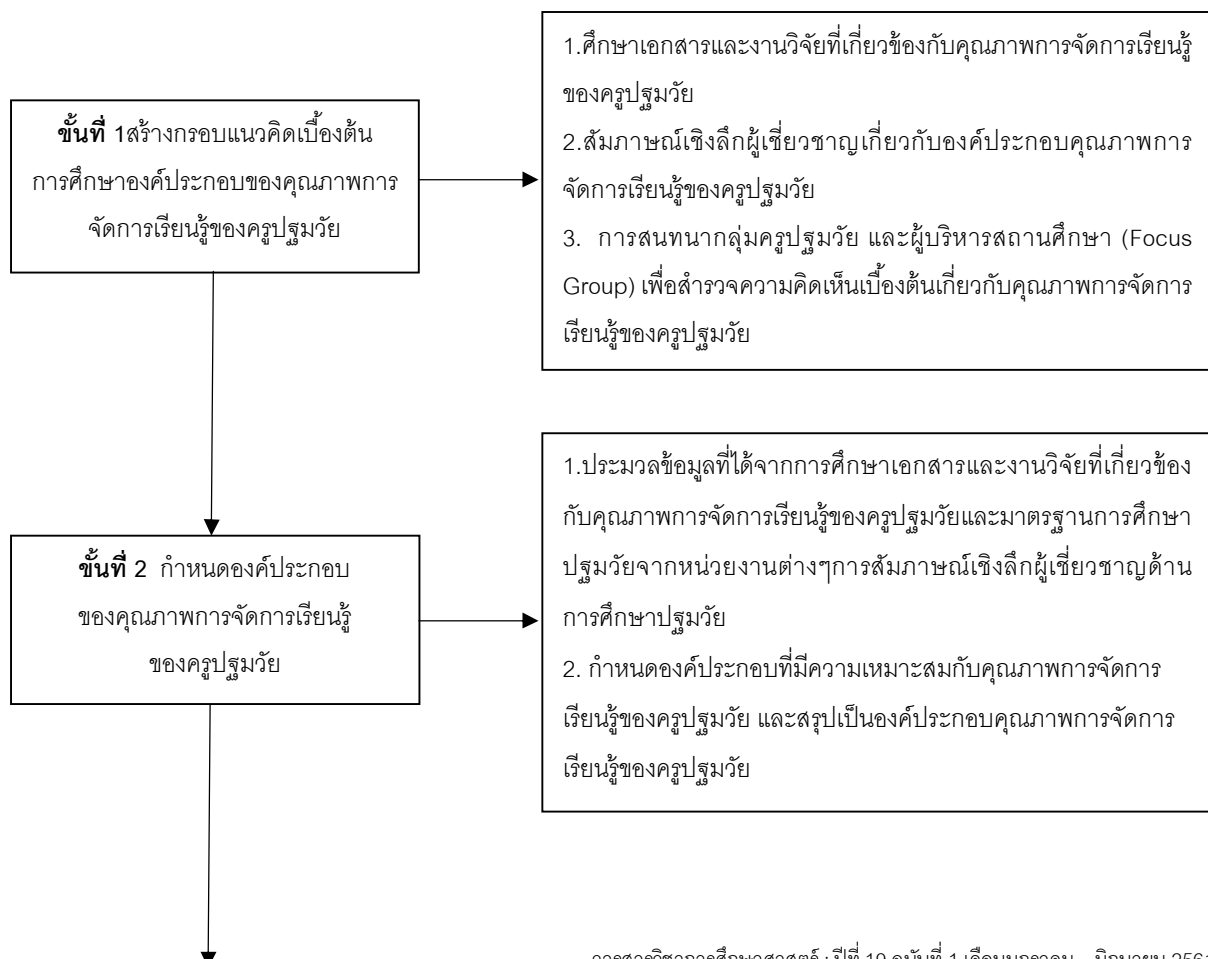
กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูปฐมวัยที่ทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เขต 2 เขต 3 และเขต 4 จำนวน 480 คนซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นชั้นย่อย (Strata) และเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสัดส่วนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การทำงานและวิทยฐานะ 3 ระดับ คือ ครูปฏิบัติการครูชำนาญการ และครูชำนาญการพิเศษ ในครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ด้วยการใช้หลักสุตรฟี่กอบรม SECREs จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รอบที่สาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ที่มีคะแนนการประเมินต่ำสุด 20 โรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

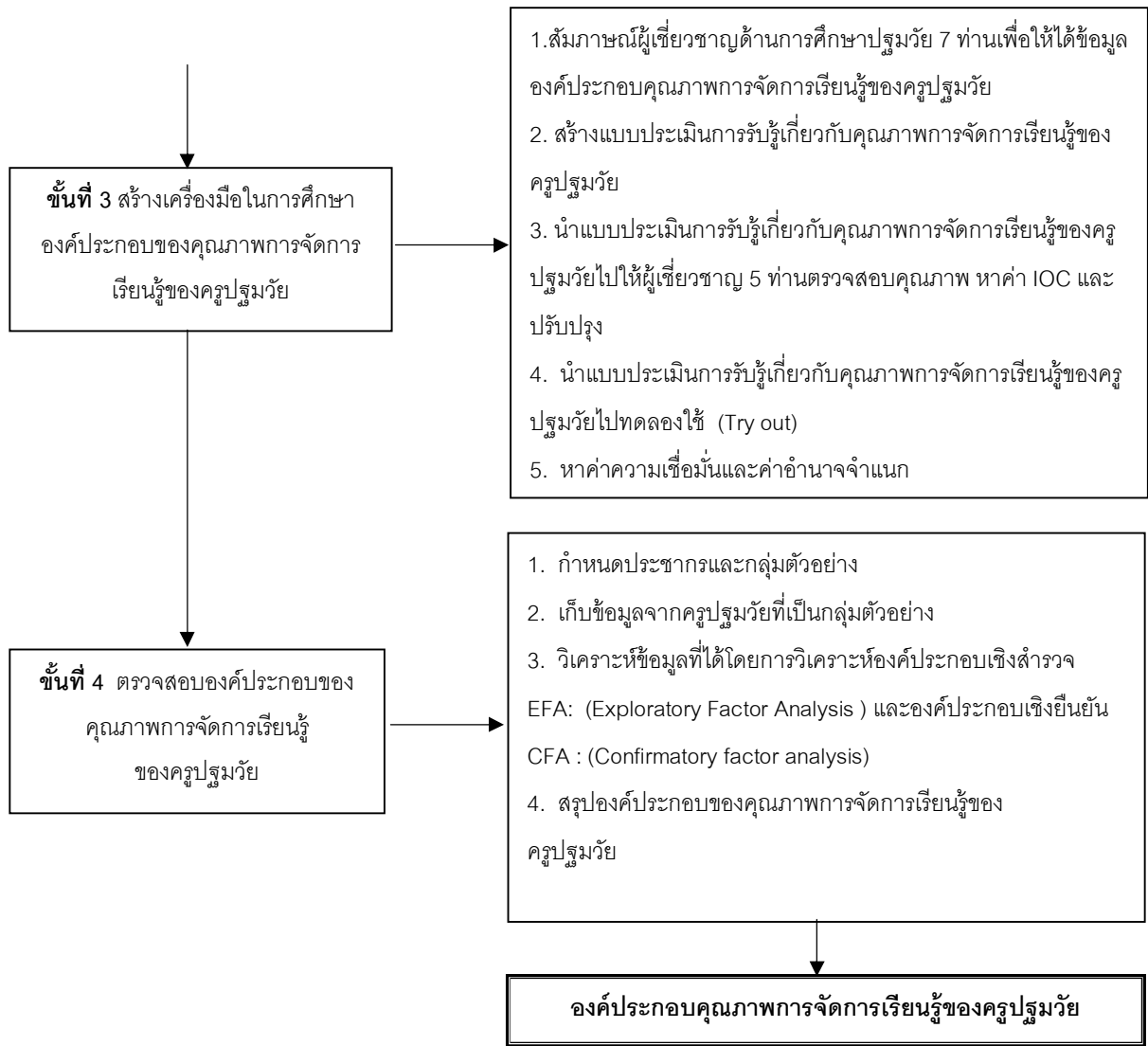
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง มาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสมาคมการศึกษาแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (NAEYC) มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สรุปได้ว่า คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย องค์ประกอบต่างๆที่แสดงให้เห็นว่ามีความสมบูรณ์พร้อมในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กในวัยนี้ คือ การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมต่างๆ การวัดประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน (2) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ (In depth Interview) เกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆในการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย กับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 คน รวม จำนวน 5 โดยทำการสัมภาษณ์ใน 2 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ประกอบด้วยอะไรบ้าง ประเด็นที่ 2 มีวิธีการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยได้อย่างไร (3) จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้นของครูปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย ศึกษานิเทศก์ โดยได้ทำการสนทนากลุ่มกับครูปฐมวัยจำนวน 6 คน และผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน และศึกษานิเทศก์อีก 1 คน รวมจำนวนผู้ร่วมสนทนากลุ่มทั้งหมด จำนวน 12 คน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ (In depth interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สรุปได้ว่า องค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้

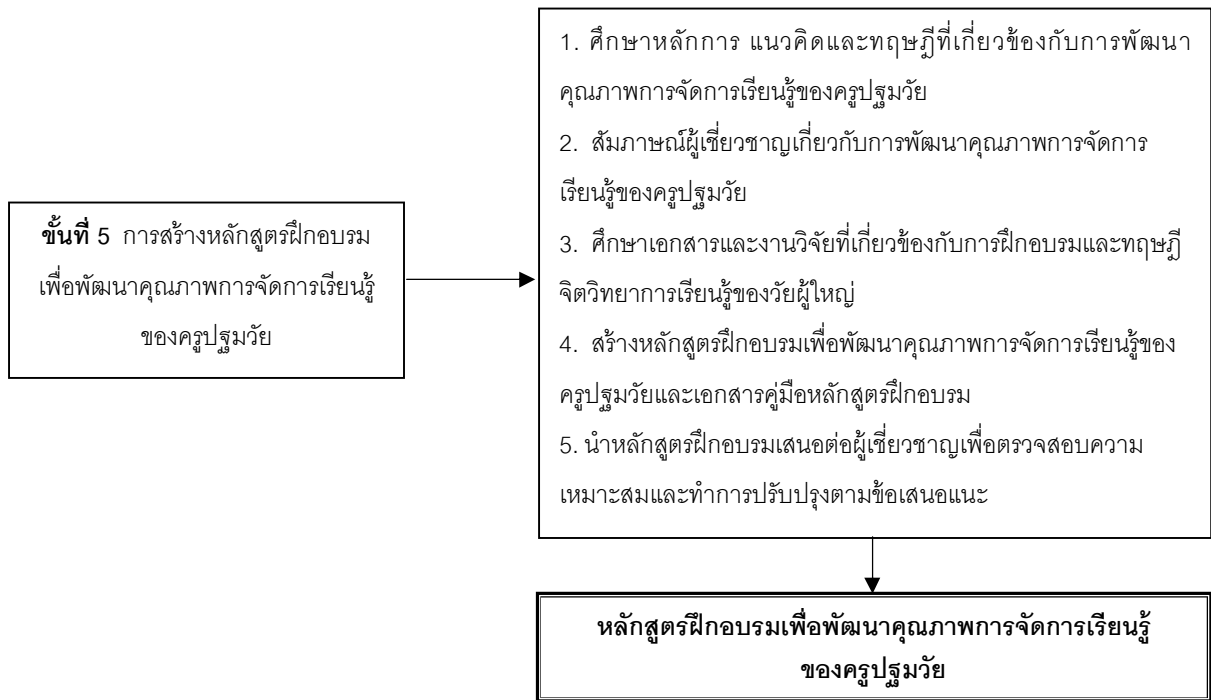
ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย 7 ด้านคือ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2) ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 5) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 6) ด้านการมีคุณลักษณะและบุคลิกภาพของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข และ 7) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน (4) สร้างแบบประเมินการรับรู้การปฏิบัติเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ตามคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ เพื่อประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยสร้างข้อคำถาม จำนวน 84 ข้อ มีช่วงการประเมิน 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด เพื่อประเมินการรับรู้การปฏิบัติเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย แบบประเมินคุณภาพพิจารณาจากความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) และปรับปรุงข้อเสนอนั้นของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับการเขียนนิยามปฏิบัติการให้มีความชัดเจน ปรับการใช้ภาษาในการเขียนข้อคำถามให้เป็นประโยคความเดียวมีความกระชับอ่านแล้วเข้าใจได้ทันที และควรเรียงลำดับข้อคำถามให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ จากนั้นนำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try out) กับครูปฐมวัย จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกหรือสัมประสิทธิ์ (CTC) ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .80 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวน 84 ข้อรายการ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง .39 - .90 และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยรวมทั้งฉบับโดยใช้สูตรแอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ .84 ซึ่งมีค่าสูงตามเกณฑ์ .70 สามารถนำมาใช้ในการศึกษาได้ จากนั้นนำแบบประเมินไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA : Exploratory Factor Analysis) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA : Confirmatory Factor Analysis) ตามลำดับ เพื่อยืนยันองค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

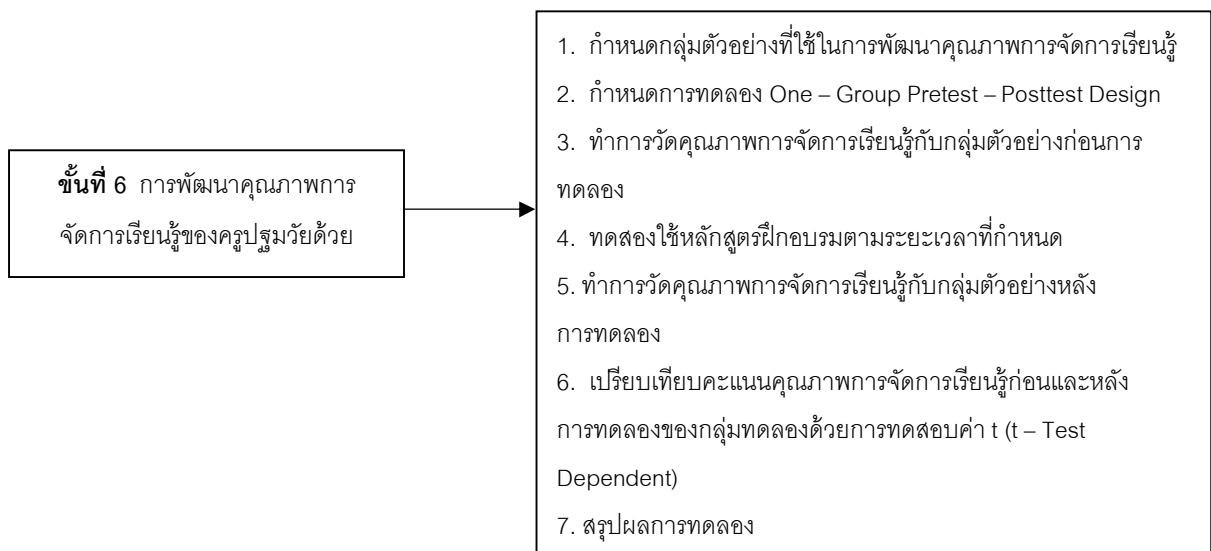
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาองค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม SECREs เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดย 1) ผู้วิจัยสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner) ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และสร้างสรรค์ชิ้นงานของบรูเนอร์ (Bruner) แนวคิดหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ รวมทั้งศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม และทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ มาสังเคราะห์เพื่อให้ได้หลักสูตรการฝึกอบรม SECREs และ 2) นำหลักสูตรฝึกอบรมและคู่มือฝึกอบรม เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความสอดคล้องด้านเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี ความเหมาะสมของกิจกรรมและการประเมิน และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ระดับความเหมาะสม ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม SECREs เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย

ระยะที่ 3 การเปรียบเทียบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ด้วยหลักสูตรฝึกอบรม SECREs โดยผู้วิจัย ใช้แผนการทดลองแบบ One – Group Pretest – Posttest Design โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 20 คน เพื่อให้ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการฝึกอบรม จำนวน 6 วัน ซึ่งขั้นตอนการวิจัยในระยะที่ 3 แสดงให้เห็นในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA: Exploratory Factor Analysis) พบว่า คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการวางแผนจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 2) องค์ประกอบด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 3) องค์ประกอบด้านการวางแผน/สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และ 4) ด้านบุคลิกลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยมีรายละเอียดดังนี้

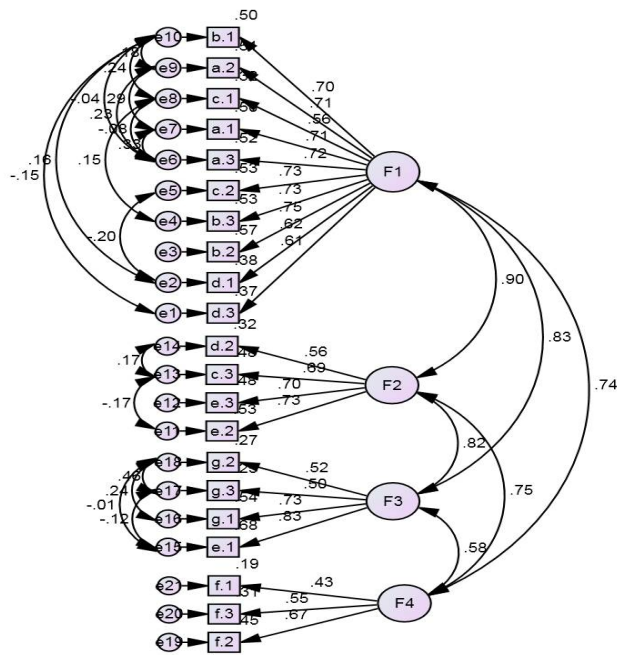
องค์ประกอบที่ 1 ของคะแนนแบบประเมินการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยมี 10 ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบจากมากมาน้อยตามลำดับดังนี้คือ ตัวบ่งชี้ B1 (0.76) ตัวบ่งชี้ A2 (0.73) ตัวบ่งชี้ C1 (0.71) ตัวบ่งชี้ A1 (0.69) ตัวบ่งชี้ A3 (0.65) ตัวบ่งชี้ C2 (0.63) ตัวบ่งชี้ B3 (0.61) ตัวบ่งชี้ B2 (0.57) ตัวบ่งชี้ D1 (0.49) และตัวบ่งชี้ D3 (0.44) มีผลรวมความแปรปรวน 4.98 คิดเป็นร้อยละ 23.71 และร้อยละสะสม 23.71 จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ตามคำนิยามว่าการวางแผนจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบที่ 2 ของคะแนนแบบประเมินการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยมี 4 ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบจากมากมาน้อยตามลำดับดังนี้คือ ตัวบ่งชี้ D2 (0.78) ตัวบ่งชี้ C3 (0.66) ตัวบ่งชี้ E3 (0.58) และตัวบ่งชี้ E2 (0.46) มีผลรวมความแปรปรวน 3.24 คิดเป็นร้อยละและร้อยละสะสม 39.12 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ตามคำนิยามว่าการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 3 ของคะแนนแบบประเมินการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยมี 4 ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบจากมากมาน้อยตามลำดับดังนี้คือ ตัวบ่งชี้ G2 (0.81) ตัวบ่งชี้ G3 (0.78) ตัวบ่งชี้ G1 (0.65) และตัวบ่งชี้ E1 (0.51) มีผลรวมความแปรปรวน 2.65 คิดเป็นร้อยละ 12.63 และร้อยละสะสม 51.75 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ตามคำนิยามว่าวางแผน/สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

และองค์ประกอบที่ 4 ของคะแนนแบบประเมินการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยมี 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบจากมากมาน้อยตามลำดับดังนี้คือ ตัวบ่งชี้ F1 (0.80) ตัวบ่งชี้ F3 (0.57) และตัวบ่งชี้ F2 (0.53) มีผลรวมความแปรปรวน 1.58 คิดเป็นร้อยละ 7.51 และร้อยละสะสม 59.26 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ตามคำนิยามว่าบุคลิกลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า การวิเคราะห์โมเดลการวัดหลายองค์ประกอบ พบว่า ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมพอดีดังนี้ CMIN เท่ากับ 241.80 ที่ $p > 0.05$ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์คือ มีค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่ค่า CMIN/DF เท่ากับ 1.46 เป็นไปตามเกณฑ์คือมีค่าไม่เกิน 5/1 ค่า RMR เท่ากับ 0.01 เป็นไปตามเกณฑ์คือ ไม่เกิน 0.05 ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ยของการประมาณค่า RMSEA เท่ากับ 0.04 เป็นไปตามเกณฑ์คือไม่เกิน 0.08 ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดี GFI เท่ากับ 0.92 เป็นไปตามเกณฑ์คือมีค่าสูงตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่าดัชนีกำหนดเปรียบเทียบ CFI เท่ากับ 0.97 เป็นไปตามเกณฑ์คือมีค่าสูงตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลการวัดสี่องค์ประกอบมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีหลักฐานแสดงว่าองค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถวัดได้ด้วย 10 ข้อได้อย่างเที่ยงตรงสูง 0.56 – 0.75 และเชื่อถือได้ 0.32 – 0.57 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จำนวน 4 ข้อได้อย่างเที่ยงตรง 0.56 – 0.73 และเชื่อถือได้ 0.35 – 0.53 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 4 ข้อ อย่างเที่ยงตรง 0.50 – 0.83 และเชื่อถือได้ 0.25 – 0.68 และองค์ประกอบที่ 4 การมีบุคลิกลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข จำนวน 3 ข้อ อย่างเที่ยงตรง 0.43 – 0.67 และเชื่อถือได้ 0.20 – 0.45 ดังภาพประกอบ 4

สถิติ	CMIN	DF	P	CMIN/df	RMR	RMSEA	GFI	CFI	
ค่าสถิติ	241.80	166	0	1.46	0.01	0.04	0.92	0.97	มีความเหมาะสมพอดี
เกณฑ์	P>0.05			5/1	<0.05	<0.08		>0.90	

ภาพประกอบ 4 โมเดลการวัดสี่องค์ประกอบของคะแนนแบบประเมิน

ผลการวิเคราะห์หลังการปรับแก้ โมเดลดังกล่าวประกอบ 2 โมเดล การวัดสี่องค์ประกอบของคะแนนแบบประเมิน คือ องค์ประกอบที่ 1. การวางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย (F1) องค์ประกอบที่ 2. การจัดบรรยากาศ/สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (F2) องค์ประกอบที่ 3. การวางแผน/สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน (F3) และ องค์ประกอบที่ 4. บุคลิกลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข (F4) แล้วได้ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมพอดี ดังนี้

ค่าไค-กำลังสอง ($\chi^2_{df=166, n=240}$) หรือ CMIN เท่ากับ 241.80 ที่ $p=0.00$ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์คือมีค่านัยสำคัญน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากไค-กำลังสองเป็นสถิติที่ขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจสถิติตัวอื่นๆ เพิ่มเติม ได้แก่ ค่าไค-กำลังสองสัมพันธ์ CMIN/DF เท่ากับ 1.46 เป็นไปตามเกณฑ์คือมีค่าไม่เกิน 5/1. ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย RMR เท่ากับ 0.01 เป็นไปตามเกณฑ์ คือ ไม่เกิน 0.05. ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ยของการประมาณค่า RMSEA เท่ากับ 0.04 เป็นไปตามเกณฑ์คือไม่เกิน 0.08, ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดี GFI เท่ากับ 0.92 เป็นไปตามเกณฑ์ คือมีค่าสูงตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่าดัชนีกำหนดเปรียบเทียบ CFI เท่ากับ 0.97 เป็นไปตามเกณฑ์คือมีค่าสูงตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลการวัดสี่องค์ประกอบมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย จากการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA : Exploratory Factor Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA : Confirmatory Factor Analysis) พบว่า องค์ประกอบ

คุณภาพการจัดการเรียนรู้มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย องค์ประกอบที่ 2 การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 การวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และองค์ประกอบที่ 4 บุคลิกลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข ผู้วิจัยจึงได้สร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ผลการสร้างหลักสูตร พบว่า ได้หลักสูตรฝึกอบรม SECRES ที่มีขั้นตอนในการฝึกอบรม 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ (S-Stimulation) เป็นการกระตุ้นให้ครูปฐมวัยสนใจ ออกมาเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมด้วยการจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ผ่อนคลายการละลายพฤติกรรมของครูปฐมวัยด้วยกิจกรรมเกม การร้องเพลง การแสดงบทบาทสมมติ และให้การเสริมแรงกับผู้เข้าอบรมโดยกิจกรรมขั้นนี้จะสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และตอบสนองการรับรู้เชิงบวกให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตามด้วยสถานการณ์ที่กระตุ้นเร้าให้ครูปฐมวัยต้องการพัฒนา ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ (E-Experience) เป็นขั้นตอนที่ครูปฐมวัยได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้จากการให้ความรู้และข้อมูลต่างๆ จากการให้ฟังบรรยาย ชมวีดิทัศน์ การพูดคุยอภิปราย ชักถาม การศึกษาเอกสาร ใบความรู้ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อจะได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสรรคชิ้นงาน (C-Co -Construction) เป็นขั้นตอนที่ครูปฐมวัยได้เรียนรู้จากการสร้างสรรคชิ้นงานตามความคิดของตนเองร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยสะท้อนถึงประสบการณ์ที่ได้รับในขั้นที่ 2 ในขั้นนี้ครูปฐมวัยจะได้ลงมือปฏิบัติการตามใบงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อสะท้อนคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนคิด/ไตร่ตรอง (R-Reflection) เป็นขั้นตอนของการสะท้อนการเรียนรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่ได้เรียนรู้และนำไปสู่การประยุกต์ใช้และปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของครู ในขั้นนี้ครูปฐมวัยจะมีการไตร่ตรองและสะท้อนร่วมกัน โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำในการไตร่ตรองและสะท้อนคิดโดยให้ครูปฐมวัยได้นำเสนอผลงานการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้วยกิจกรรมสภากาแฟ (World Cafe) ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E-Evaluation) เป็นขั้นตอนของการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งจะให้อาสาสมัครปฐมวัยเป็นผู้ประเมินตนเอง และให้เพื่อนร่วมกันประเมินเพื่อจะได้มาซึ่งผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนางานในครั้งต่อไป ขั้นที่ 6 ขั้นสรุปบทวน (S - Summarize) เป็นขั้นตอนของการประมวลความคิดรวบยอดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยออกแบบนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาจเป็นการวางแผนผังมโนทัศน์ การบันทึกสั้น การนำเสนอด้วยสื่อมัลติมีเดีย ตามความถนัดและศักยภาพของตนเอง เพื่อจะได้มาซึ่งผลงานไปจัดนิทรรศการ เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อีกครั้งหนึ่ง

4. ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรม SECRES สามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยได้ โดยมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และด้านบุคลิกลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่า Paired-Sample t-test และขนาดส่งผลของคะแนนองค์ประกอบการรับรู้การปฏิบัติเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยที่ประเมินก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรม

องค์ประกอบ	ประเมิน	Mean	S.D.	t	df	Sig.	Cohen's d
องค์ประกอบ1	ก่อน	2.63	0.05	14.91	19	0.00	3.33
	หลัง	4.13	0.09				
องค์ประกอบ2	ก่อน	2.55	0.06	16.18	19	0.00	3.62
	หลัง	4.13	0.08				

องค์ประกอบ	ประเมิน	Mean	S.D.	t	df	Sig.	Cohen's d
องค์ประกอบ3	ก่อน	2.30	0.03	39.12	19	0.00	8.75
	หลัง	4.08	0.04				
องค์ประกอบ4	ก่อน	2.82	0.05	22.42	19	0.00	5.01
	หลัง	4.09	0.04				
โดยรวม	ก่อน	2.57	0.04	23.33	19	0.00	5.22
	หลัง	4.11	0.05				

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย พบว่า องค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการวางแผนจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 2) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และ 4) ด้านการมีบุคลิกลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยโมเดลการวัดคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ NAEYC (National Association for the Education of Young Children) ที่ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูปฐมวัยไว้ว่า ครูปฐมวัยต้องจะต้องมีความเข้าใจลักษณะเฉพาะและความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล ต้องใช้ปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลายในการที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สนับสนุนช่วยเหลือและจัดกิจกรรมที่ทำทายต่อความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับค่านิยมและลักษณะเฉพาะของชุมชนและครอบครัวของเด็ก และใช้ความเข้าใจนี้การสร้างสัมพันธ์ภาพในการยอมรับนับถือซึ่งกันและกันเพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างพลังให้แก่ครอบครัวของเด็ก และให้โอกาสครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้ครูจะต้องใช้สัมพันธ์ภาพเชิงบวกเพื่อส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับเด็กและครอบครัวของเด็ก อีกทั้งยังต้องใช้ความรู้ในด้านเนื้อหาเพื่อสร้างหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับเด็ก โดยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรพัฒนาการและการจัดลำดับเนื้อหาของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสามารถใช้ความรู้ต่างๆในการออกแบบการประเมินที่มีความหมาย สร้างหลักสูตรที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ครอบคลุมทุกด้าน สามารถเป็นครูมืออาชีพ ใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และปฏิบัติตามมาตรฐานและนโยบายของหน่วยงาน (Morrison, 2011: 5-15) และยังคงสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ. ที่ได้กำหนดตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยไว้ว่า ครูปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องเป็นครูที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กโดยตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก สามารถวางแผนการจัดประสบการณ์ด้วยการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นที่เด็กอาศัยอยู่ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ และได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและร่างกายของเด็ก มีบรรยากาศอบอุ่นและสอดคล้องกับวัฒนธรรมของเด็ก ตลอดจนการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่

ป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก อีกทั้งยังจะต้องวางแผนจัดระบบการประเมินพัฒนาการเด็กที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการติดตาม บันทึก ประเมินพัฒนาการเด็กอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลาย นำผลการประเมินพัฒนาการไปใช้เพื่อการพัฒนาเด็กและพัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็ก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2554, น.32-58)

2. ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย พบว่า ได้หลักสูตรฝึกอบรม SECRES ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนในการฝึกอบรม 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ (S-Stimulation) ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ (E-Experience) ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงาน (C-Co -Construction) ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนคิด/ไตร่ตรอง (R-Reflection) ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E-Evaluation) และขั้นที่ 6 ขั้นสรุปบทวน (S - Summarize) ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 มีความเหมาะสมในระดับมาก เหมาะสมกับการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรฝึกอบรม SECRES มีกระบวนการสร้างตามลำดับขั้นตอนที่มีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับหลักการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ทฤษฎีการเรียนรู้ของนักการศึกษากลุ่มต่างๆที่เกี่ยวข้อง หลักการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จากนั้นนำหลักสูตรฝึกอบรมและคู่มือฝึกอบรมที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพ โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี ความเหมาะสมของกิจกรรมและการประเมินผล ได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงทำให้หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3. การเปรียบเทียบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยโดยรวมและรายองค์ประกอบระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ที่เข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตร SECRES พบว่า ครูปฐมวัยมีคะแนนรวมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ก่อนได้รับการฝึกอบรม อยู่ในระดับปฏิบัติได้น้อย และ หลังได้รับการฝึกอบรม อยู่ในระดับปฏิบัติได้มาก พัฒนาเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดส่งผลระดับมาก(Cohen's $d = 5.22$) มีคะแนนคุณภาพการจัดการเรียนรู้รายด้านพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า ครูปฐมวัยกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม SECRES ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้หลังฝึกอบรมให้สูงขึ้นกว่าก่อนการฝึกอบรม ดังนั้นหลักสูตรฝึกอบรมสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยกลุ่มทดลองได้จริง เนื่องจากหลักสูตรการฝึกอบรมมีความเหมาะสมและมีขั้นตอนการฝึกอบรมที่ชัดเจน 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ (Stimulation: S) ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ (Experience: E) ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกัน (Co -Construction: C) ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนคิด/ไตร่ตรอง (Reflection: R) ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (Evaluation : E) และขั้นที่ 6 ขั้นสรุปบทวน(Summarize : S) โดยกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมด 7 หน่วย รวมการฝึกอบรมทั้งหมด 6 วัน โดยผ่านกิจกรรมการฝึกอบรมที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมเกม การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง การบรรยาย สถานการณ์แก้ปัญหา กิจกรรมการสนทนาและการใช้คำถามกระตุ้น

คิดและการฝึกอบรมเป็นกระบวนการและวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และเพิ่มพูนความรู้อัตลักษณ์ ความสามารถและทัศนคติที่จำเป็นต่อการเรียนสามารถตระหนักถึงหน้าที่ที่ตนเองปฏิบัติเพื่อให้บรรลุความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2558, 78) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่จะให้ผู้ได้รับการอบรมเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ ซึ่งโลเรนเซน (Lorenzen, 2001, Online) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบปฏิบัติการเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนให้มากที่สุด บทบาทของผู้เรียนเปลี่ยนจากผู้รับความรู้มาเป็นผู้สืบเสาะ (Discover) หาความรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงในขณะที่ครูเปลี่ยนจากบทบาทผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลชีวะ (2543, น. 49-50) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติการคิด (Active Learning) หมายถึงการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองทั้งได้คิดได้กระทำโดยมีครูเป็นผู้มีส่วนร่วมให้ความเห็นในการสร้างความเข้าใจหรืออธิบายเมื่อผู้เรียนสงสัยการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติการคิดนี้จะทำให้ทฤษฎีของนักเรียนสร้างเครือข่ายความรู้ใหม่ที่ออกมาหรือขยายพื้นฐานความรู้เดิมให้กว้างขวางขึ้นพื้นฐานการปฏิบัติการคิดเชื่อว่า “การเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้นเลยหากการเรียนรู้นั้นไม่ใช้กระบวนการคิด” และ บัคเคิลย์ และ คาเพิล (Buckley; & Caple. 1995 : 13) กล่าวว่า การพัฒนาบุคคลด้วยการฝึกอบรมเป็นรูปแบบหรือวิธีการหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ ใช้ในการวางแผนและการพัฒนาบุคคล ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ สามารถทำได้อย่างเป็นระบบด้วยวิธีการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับบุคคลนั้น ซึ่งช่วยให้บุคคลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ เพ็ชรี ฐปะวิเชตร์ (2554, น. 18-19) ที่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรมเป็นการปรับปรุงความมีจิตสำนึกหรือความตระหนักในตนเอง (Self-Awareness) คือ การเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจตนเอง เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ได้ทราบถึงข้อดีและข้อเสียของตนเอง อันนำไปสู่การปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และการเพิ่มพูนแรงจูงใจของบุคคล (Motivation) ถึงแม้ว่าบุคคลจะมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่แต่ขาดแรงจูงใจ ย่อมมีผลทำให้การปฏิบัติหน้าที่ลดประสิทธิภาพลงซึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือประสบปัญหา ดังที่หลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ให้ความสำคัญกับวิธีการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ความสามารถ (Knowledge) เน้นบทบาทของผู้รับการฝึกอบรม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลตามความสามารถ ความถนัด และสติปัญญาของแต่ละคน และเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติ ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วม การลงมือปฏิบัติ ดังนั้นเทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้จึงหลากหลายผสมผสานกัน ได้แก่ การบรรยายเพื่อถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เน้นเนื้อหาสาระที่ต้องการให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ตรงตามวัตถุประสงค์การฝึกอบรม นอกจากนี้ได้มีการจัดการอภิปรายกลุ่ม ระดมพลังสมองเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็น และค้นหาข้อสรุปสำหรับประเด็นที่ศึกษา โดยจำนวนสมาชิกในกลุ่มจะมีไม่มาก เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ส่วนกิจกรรมการระดมสมองเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลากหลายและเพื่อช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานได้จริงในการจัดการเรียนรู้ และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทดลองปฏิบัติ ซึ่งเป็นเทคนิคการให้ความรู้ที่เป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นภาพการปฏิบัติงานได้จากการศึกษากรณีตัวอย่าง โดยนำเอาเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงมานำเสนอต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจ อีกทั้งการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติโดยนำเอาเรื่องที่เป็นกรณีตัวอย่างมานำเสนอในรูปแบบ

การแสดง ซึ่งส่งผลให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นภาพชัดเจน ภายใต้บรรยากาศที่มีความสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่ได้อธิบายว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของคนมีลักษณะเดียวกันในช่วงอายุเท่ากันและแตกต่างกันในช่วงอายุต่างกัน พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลพยายามปรับตัวให้อยู่ในสภาวะสมดุลด้วยการใช้กระบวนการดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการปรับให้เหมาะสม (Accommodatio) จนทำให้เกิดการเรียนรู้โดยเริ่มจากการสัมผัส ต่อมาจึงเกิดความคิดทางรูปธรรมและพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนเกิดความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ (ทีศนา แชมมณี, 2544, น. 13)

บรรณานุกรม

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). *การสอนแบบจิตคปัญญา*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรส โปรดักส์.
- ทีศนา แชมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ชรี ฐะปะนีย์. (2554). *เทคนิคการจัดฝึกอบรมและการประชุม (Training and Meeting Techniques)*. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมเด็กปฐมวัย. *วิชาการศึกษาศาสตร์*, 16(1), 78.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2550). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. (2549). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม (2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning theory*. Englewood. Cliffts, N.J.Prentice -Hall.
- Lorenzen, M. (2001). *Social learning theory*. Englewood Clift. New Jersey: Prentice-Hall.
- Morrison, G,S. (2011). *Early Childhood Education Today*. 12th ed. New Jersey:Pearson Prentice Hall.
- Roger Buckley & Jim Caple. (1995). *The Theory and Practice of Training*. 3rd. London: Kogan Page Publishers.